

מילין

(המשך מעמוד 9)
להינתק מהמכונה.

עד שקרה מיקרה קטן, לכאורה חסר משמעות, אלא שלצורך היתה זו ראשיתו של השיקום.

באחת מאותן העברות שיגרתיות, אינסופיות, מהמיטה לכסא שלצידה, ניתקה המכונה, והוא נשם לבר, במשך רקה. 60 שניות שלמות של שאיפת אוויר ונשיפתו, בפעם ראשונה אחרי ששלושה חודשים של תלות גמורה במכונה.

חשבתי שזה סוף העולם, שעוד מעט אמות, או לפחות אהפוך לצמח. אולם דבר מכל זה לא קרה. זה היה בשבילי סימן קטן, שעורר אותי מאוד. כמה ימים אחריכך התקלקל אחד מחלקי המכונה. טכנאייהתיקונים שאל אותי אם אני מסכים שהוא ילך להביא חלק אחר. פירושו הדבר היה שאשאר כמשך כמה רקות ללא המכונה. בפרץ של ביטחון עצמי הסכמתי. נשמתי כמה רקות לבר.

דך התקדמתי כל יום מעט. כשני שמת לבד 45 רקות, היתה התרגשות גדולה. כל בני-מישפחתי הגיעו לבית החולים. חררי המה רופאים ואחיות. "מנהלה-המחלקה, שהוועק מביתה, הניח את ידו על קצה קנה-הנשימה בצווארי, כדי לחוש את האוויר הנפלט ממנו. זה היה אוויר חם, מה שהוכיח שאכן נשמתי עמוק, מתוך הריאות, ולא בצורה שטחית, מתוך קנה-הנשימה. אני הייתי נרגש מאוד. זה היה כמו נס."

בחודשים הנאים הצליח צור לנשום בכוחות עצמו כמשך ארבע שעות. עיקר המאמצים, הנפשיים והרפואיים, כוונו אל בעיות-הנשימה. פעילותו של הגפיים עדיין היתה משובשת. את מרבית זמנו בילה צור בכסא-גלגלים חשמלי. אמנם למר כיצד ללכת, אולם לא נותר בו כוח נפשי וגופני אחרי המאמצי-הנשימה, לתרגל כראוי את ההליכה.

גם זלמן שז"ר

יש ישה חודשים אחרי שאושפז במחלקה לטיפול-נמרץ-נשימי תי, החליטו הרופאים שהוא מסוגל להיפרד מהחממה הרפואית הזאת. "עקרונית יכולתי ללכת הביתה. אולם המעבר החד ממחלקה שיש בה רופאים ואחיות בכל שעות היממה, לביתי, שם תטפל בי רק אשתי, היה מפחיד מדי.

הועלתה אפשרות שאעבור לבית ליונשטיין, סירבתי. לגבני, זו היתה תחינה סופית לפני בית-העלמין. בנסיון לשכנע אותי לעבור לשם אמר לי אחד הרופאים: גם הנשיא זלמן שז"ר היה מאושפז שם!

השבת לי: שז"ר הספיק להתחולל כמשך 80 שנים, כטרם הגיע לשם. אני רק בן 28, עדיין לא הגיע זמני ללכת בדרכו.

בכסוף התקבלה ההחלטה. הועברתי למחלקת-השיקום בהדסה על הרי-הצופים. הגעתי אל המחלקה בכיסא-גלגלים חשמלי, כשאני יכול לנשום לברי במשך ארבע שעות יציבות.

שהיתי שם כמשך 14 חודשים. בסופו פס יכולתי לנשום לבר כמשך שמונה שעות. הליכתי התייצבה. אני יכול ללכת כמה עשרות מטרים ללא עזרה, בתנאי שהריצפה אינה חלקה מדי, או לא מוספסת או מלאת מהמורות.

גם ידי השמאלית התחזקה, כך שי אינני זקוק לכסא-גלגלים חשמלי. יש

לי כסא-גלגלים המונע דינתי. כשאני מתעייף, אני יושב בו. ידמיני אמנם אינה מתפקדת, אולם ביד-שמאל אני מצליח לעשות פעולות רבות, אפילו

מן השפה לחוץ. כמשך תקופה קצרה הועסקתי בתפקיד מודר של מאויז ל-מישרים ומבקר מטעם מפקד-התחנה. את מימצאי העברתי לביתו של המפ-

שמחובר למכונה באופן קבוע זקוק למכונה חדשה, השייכת לו בלבד, בעיקר מטעמים היגייניים. לבסוף, אחרי אינספור תחנונים

„התברר לי שאין דבר כזה כמו חברות... כשחליתי, מיהרו כולם להתרחק ממני. איש מהתחנה לא טרח לטלפן אלי בחגים, לאחל לי חג שמח, לשאול אם אני זקוק לעזרה..."

לכתוב, ואני רואה בזה את אחד מהישגיי הגדולים.

מלבד זאת, במחלקת-השיקום הבני-תי, באופן הכי עמוק, שאני נכה. שינוי לי שם את כל צורת החשיבה, עזרו לי להבין שמעכשיו יהיו חיי שונים, ושיש לי יכולת, נפשית וטכנית, להתמודד עם המציאות החדשה.

הקשיים האינסופיים, הכאבים, ה-תיסכול, הייאוש, הצטרפו בסופו של דבר לפסיפס אחד של השלמה ותיקווה לצד דיכאון ומרירות. מיכל צור, אשתו של נדיר, או סטודנטית, היום עקרת בית, מטפלת-צמודה לבעלה, סירבה להתראיין. חבל. אילו הסכימה, יכלה לתאר בצלילות של מביטה מהצד את

קד, או רון בדישי. איש בתחנה, מלבדו, לא ידע מה אני עושה.

ייתכן שעוברת זו היתה לכסוף בעורריי ועדי-העובדים, שלא הבין מה אני עושה, לא סייע לי במאבקי. כש-ביקשתי לקבל משרת עורך-נתקלתי בחומת-סירוב. כשהחליטו לקצץ בעובדי-דידתתנה, הייתי אני הקיצוץ המיידי.

עד היום יש בי כעס על התחנה. הפקדה כזו של עובר קבוע, שחלה בעת עבודתו, פגעה בי מאוד. ואני לא מרבר על חברות. במהרה התברר לי שאין דבר כזה כמו חברות חסרת-אינטרסים. כשהייתי כתב, קריין ועורך, לכאורה כעל עמדת-השפעה, חיפשו רבים את קירבתי. כשחליתי, מיהרו כולם

ואיזמים, נקנתה המכונה מכספי קופת-החולים הכללית ומישרד-הבריאות.

כעת שוב צריך להחליף את המכונה כך כל ארבע שנים נזקק צור למכונה חדשה. זו שברשותי אינה פועלת כהלכה, הוא אומר. ואני שרוי בהרדה נוראית. היא הרי עלולה לבגוד בי באמצע הלילה, ומבלי שארגיש כי משהו קורה אני עלול למות.

אין ניצחונות גדולים

8 היום, תשע שנים אחרי שחלה, שבע שנים אחרי שעזב את מחל-קת-השיקום, תלויים חיי של צור במ-

שרון צור בימי עבודתו כולם מיהרו להתרחק ממנו.

איתו במוך מובלב של רגשות שלווה את תהליך-השיקום, כמו גם את חודשי-הטיטוש הראשונים.

שני חודשי השיקום האחרונים הוקדשו למילחמה בבירוקרטיה. ללא מכונת-הנשימה ביתית לא יכול היה צור לעזוב את בית-החולים. המימסד ערם קשיים.

רבים עדיין הכירו אותי מעבודתי בטלוויזיה ובגלי-צה"ל. אפשר לומר שהייתי מקורב לצלחת. ובכל זאת נש' לחתי ממקום למקום, ממישרד למיש' רד, עד שזוכיתי במכשיר."

כעס על התחנה

קנה-הנשימה המלאכותי, שהוא כפלק בצוואר. חולצות גבוהות-צווארון והטייה קרימה של הצוואר יכולים להסתיר את קצה הצינור הפקוק, הבר לט מרכבו הצוואר. ההליכה, שרופא אורתופד יכול לזהותה כחריגה, נראית להדיוט כהליכה רגילה, נורמלית לגמרי.

כך, כשנכותו אינה צורמת או מבהילה, האמין נדיר צור כי יוכל לחזור אל עבודתו בגלי-צה"ל.

קולי. שהיה ברור וצלול, רדיופוני, התעבה, הצטרד, נעשה מתכתי. הבנתי שלא אוכל לקריין, אולם האמנתי שאצליח לעבוד כעורך-חדשות. אמנם הובטח לי שאוכל לחזור לעבודה, אלא שמהאחר יותר הבנתי שזו היתה הבטחה שמהאחר יותר הבנתי שזו היתה הבטחה

התרחק ממני. איש מהתחנה אף לא טרח לטלפן אלי בחגים, לאחל לי חג שמח, לשאול אם אני או מישפחתי זקוקים לעזרה כלשהי.

כך, תחת שית-פרנס מעבודתו, מת-קיימים צור ומישפחתו מכספי הפנסיה שהוא זכאי לה מנלי-צה"ל ומקיצבת נכים מהביטוח הלאומי.

חרדה נוראית

8 המימסד מחמיץ פניו לחולים כמו נדיר צור. הוא אינו זכאי לקיצבת-ניידות מהביטוח הלאומי. את קניית מכונתו ואת הרכבת ההגה המ יחד מימן מכספו. כדי לקנות מכונת-הנשימה ביתית, שמחירה 12 אלף דולר, נאלץ להתרוצץ בין המישרים השר גים, להתחנן על נפשו.

מישרד-הבריאות סירב לממן את הרכישה. היפנו אותו לאירגונים וולונ-טריים. יו"ר התאחדות-התעשיינים ביי-רושלים, שאליו פנה צור בבקשה שסייע לו לאסוף כספים לרכישת המכונה, היפנה אותו בחזרה למישרד-הבריאות. הם צריכים לטפל בכך, לא אני, כך אמר.

באירן טענו כי גם עליפי שמם, איגוד ישראלי לילדים נפגעים, אין זה מתפקדים לעזור לו. ואכן, צור אינו ילד.

ביד-שרה מוכנים להשכיר מכונות ישנות, אולם אלה מתאימות לחולה הנזקק להן כמשך ימים ספורים. מי

כונה-הנשימה. סדר-יומו נכנה מסביב למכונה.

בבוקר, אחרי לילה של קשר רצוף עם המכונה, באמצעות צינור המתחבר לקצה צינור-הנשימה המלאכותי שבג' רונן, הוא חופשי כמשך כמה שעות. באותן שעות הוא יכול לנסוע לאוניבר-סיטה, שם הוא לומד בחוג למדעי-המדינה לקראת תואר מ"א.

בדרך-כלל מצטרפת אשתו לנסי-עוניתו אלה, שכן צור, הממחר להתעייף, זקוק לעזרה אחרי כמה עשרות מטרים של הליכה.

אחרי שש עד שמונה שעות, עליו להתחבר למכונה. לעתים מספיקה שעה, לפעמים הוא זקוק לארבע שעות של הנשמה. הוא המחליט, על-פי הרג' שלו, כמה זמן יהיה מחובר למכונה.

החשש מפני קוצר-נשימה פיתאומי וחוסר-יכולת לנשום בכוחות עצמו קר שר את צור לביתו. את רוב זמנו הוא מבלה בבית, כותב את עבודת-הגמר לשחק בכדור או להניח אותה באוויר, אולם אני יכול לספר לה סיפורים, לדבר איתה, הוא אומר.

לעיתים קרובות מנסים להציג חר-לים כמוני, שלכאורה הבריאו, כסיפור הצלחה. כסיפור שלי אין ניצחונות גדולים ותהליך-עולם. זה מאבק קשה, יום-יומי. נורא מהכל היא המוגבלות. לא כך תיכנתתי את חיי. רציתי לעשות דברים רבים, שכעת נראים כמו חלום רחוק."

חמרורים

הבן השישי

השתחרר מצה"ל ♦ תתי אלוף גיורא זורע (43), עד לאחרונה קמנ"ד (קצין מודיעין ראשי). זורע, יליד קיבוץ מעגן-מיכאל ואחר משת בניו של אלוף מאיר (זור"ל) זורע, לשעבר אלוף-פיקוד, חבר-כנסת (ר"ש) ומבקר מערכת-הביטחון, שכל שניים מאחיו במלחמות (אח טייס במלחמת ששת-הימים ואח איש-סיריון במיל-המת יום-הכיפורים) והיה כמשך 25 שנות שרותו בצה"ל, בין השאר, מפקד סירת אונו המהוללת ומפקד חטיבת-שריון.

ידיד-הנעורים

נפטר ♦ בעת שחייה בחוף אשקלון, מהתקף-לב, בגיל 73, דויד ניב, ההיסטוריון של האצ"ל (שישה כרכים: מערכות האירון הצבאי הלאומי) ובמשך שנים רבות עורך דבר-הכנסת. ניב, יליד פולין וידיד-נעורים של יצחק שמיר, עסק, למרות פעילותו בבית-ד ובאצ"ל ולימודיו באוניברסיטה ה-עברית, בראשית שנותיו בארץ, כי מיגוון עיסוקים: פועל חקלאי, סוללי-כבישים, חוצב ונוטר, עד שהתגרר לצבא הבריטי של מלחמת-העולם, ש בו נעצר כאיש אצ"ל והוגלה לאפריקה.

הסטודנטית הראשונה

נפטרה ♦ בחיפה, בגיל 84, פרופסור רחל שלון, אחת הסטודנטיות הראשונות ואחת הפרופסוריות הראשונות בטכניון החיפאי. שלון, ילידת ורשה ורביטון של צה"ל בימיו הראשונים, היתה מהנדסת אזרחית ר אלמנתו של אוריאל שלון, איש הטכניון גם הוא ומי שניהל כמשך 25 שנים את מיפעל-השמנים שמון. אך נודעה במיוחד כתחנה לחקר-הבנייה ש-כראשה עמדה ובספרייה-המחקר הרבים שאותם פירסמה (הראשון ביניהם, שראה אור לפני 50 שנה: צמנט ובטון).

היערן הערבי

נפטר ♦ בת-לאבי, בגיל 88, מנחם קפליוק, מי שהיה כמשך עשרות שנים כתבו לעניינים ערביים של יומו-ההסתדרות דבר ושנודע גם בתרגומיו הרבים מערבית לעברית (המפורסם ביניהם: יומנו של חובע בכפרים של תאופיק אלי-חכים המצרי). קפליוק, יליד רוסיה ובנו של מורה לעברית, היה בצעירותו פועל-בניין וסולל-כבישים שהתוודע ללשון ולהלוי הערביים כעובד במחלקת-היערור ה-מנדטורית, שבה עבדו ערבים ויהודים בצוותא. אחד משלושת ילדיו של קפליוק הוא הר"ר אמנון קפליוק, כי עבר, כאביו, כתב לעניינים ערביים (בעל ה"מישור"), המרכה כיום לסייד בארצות ערב והגוש המזרחי מטעם ידעונו אחרונות.

קולנוען במיטה

נפטר ♦ בפאלם-ביץ', פלורידה, בגיל 93, הארלד רוסון, מראשוני הקולנוען בהוליווד (הקוסם מארץ עוץ, שירי אשיר בגנעם). שנודע במיוחד כי הפקת אחד הסרטים הצבעוניים הראשונים (בג'הדון של אלנה, 1936) ובנישואיו קצרי-הימים לאלילת המין והבר של שנות ה-30, ג'ין הארלו, שי נימקה את גירושה מרוסון בכך שהוא הוציא אותה מרעוה כמנהגו לקרוא ספרים במיטה.

מפוצץ האטום

נפטר ♦ באריוונה, ארצות-הברית, בגיל 81, לוריס נורסטאר, גנרל חיל-האוויר האמריקאי, שתיכנן את הפצצות האטום על הירושימה ונגא-סאקי והיה, בשנות ה-50, המפקד העל-יון של נאט"ו.